

HALK

(POPORUL)

ABONAMENTE:

În țară pe un an Lei 100
pe 6 luni Lei 60
Pentru susținătorii benevol

ANUL I No. 7

ORGAN de APĂRARE al INTERESELEI MUSULMANE

15 Iunie 1930

Spre noi orizonturi

Apariția ziarului „Halk”, constituie una din frumosele inițiative a junilor turco-tătari în frunte cu mult apreciatul meu prieten Hamdi Nusret, care merită toate felicitările și admirația noastră. Cu aceasta, se umple un gol de mult resimțit. Turcii fiind singura minoritate din țara noastră, care au fost lipsiți de un astfel de organ de publicitate.

Solicit să scriu, o fac cu deosebită dragoste. Pentru mine ca dobrogean, unul care mi-am petrecut frumoasele clipe ale copilăriei pe plajurile mănăstire ale Cădrilăteului, amintirea unei frățești convietuiri cu această nobilă populație, constituie un bun prilej de manifestare a unui sentiment de dragoste ce s'a îndreptat în sufletul meu pentru elementul turco-tătar. Este de altfel singura minoritate din țara noastră în care căreia nu am avut de formulat vre-o învinuire.

Pentru mișcarea noastră naționalistă, pentru linierea noastră universală, populația turco-tătară își are partea sa de câștig a unor drepturi de care politicianismul nostru venal, distrugător de ordine și progres, s'a desinteresat de a le clasa printre preocupările sale.

Pentru noi ca tineri, plecarea turcilor din țara noastră înseamnă un gol imens, simțindu-l cu atât mai mult, cu cât erau unii din puștii și bunii noștri prieteni.

Am crescut de mici cu ei. Amărâciunile și bucuriile vieții le-am împărtășit deopotrivă, încât, acum când o bună parte din această nobilă populație s'a stabilit printre frații săi, în Turcia lui Kemal Atatürk, golul lăsat în sufletul nostru prin plecarea lor se revarsă în totul asupra celor rămași printre noi. Pentru noi, linierea naționalistă al acestei țări care în revendicările noastre am pus parte din sufletul nostru, pentru drepturile populației turcești, dorința de a se simți cât mai bine printre noi, constituie una din marile noastre satisfacții. Este drept, locuitoarele de stătece ani pe plajurile mănăstire ale Dobrogei noastre, aveu dreptul la un tratament mai frumos din partea oficialității noastre.

Este, cum am spus mai

sus, unul din falimentele politicianismului nostru. Dar o mare parte de vină, au avut-o și politicienii turci.

Au militat în organismele noastre politice, deținând posturi importante în conducerea Statului, fără ca reprezentanții lor în foruri de conducere să fi determinat vre-o schimbare pentru frații din sânul cărora au plecat, identificându-se într-un cuvânt obiceiului pământului. Între acești politicieni și poporul român este o formidabilă deosebire. În vreme ce primul, pentru satisfacerea intereselor sale cât și a partizanilor, au călcat peste cele mai elementare îndatoriri, nu numai, cu privire la populația turco-tătară ci și a demnității noastre naționale, poporul român își depășește firul existenței sale în multă bună înțelegere cu această populație, atât de fidelă statului nostru. Este singura minoritate care a dat cel mai mare randament de elemente constructive, elemente de ordine. La ea nu a putut prinde nici un curent anarhic, Comunismul și șovinismul, i au fost necunoscute, — revendicări de teritorii cu atât mai puțin.

Fire pașnică, comunicativă au avut de întâmpinat multe neajunsuri din partea administrației noastre. Din acest punct de vedere așa putea spune că nici noi marea majoritate a țării n'am avut porțile leului, noi ca și ei suntem victima aceluiași politicianism murdar care a cuprins toate firele de activitate ale țării în detrimentul nostru, al tuturor.

Am văzut ridicându-se din mijlocul nostru elemente străine de noi prin simțiri și aspirațiuni, am simțit lovind în demnitatea și mândria noastră națională, fără să fi putut cărți. Alături noi cât și musulmanii am suferit, am răscul. Este o asemănare între noi și ei, aceia în a fi supuși; de a răbda. Aceasta este România veche, Tara clădită din sacrificiile eroilor pentru această pacoste a ei, — politicianismul — marfă veche, falită, speculativă în contra căreia ne ridicăm noi tineretul, dornici de a întemeia o Românie nouă, imprimând un suflu nou, o viață nouă.

Sunt 14 ani de luptă naționalistă, de luptă studentescă, fără a fi putut schimba decât cu puțin viața statului nostru, nu disperăm totuși.

Dacă trecutul nu ne-a aparținut, nu ne-a putut aparține, apoi, viitorul nu poate fi decât al nostru.

Va fi și al musulmanilor cari s'au identificat în totul durerilor țării noastre. — Ei sunt singura minoritate care au avut numai îndăcăriri, în vreme ce altele conlocuite sunt parazitare distructive având maximum de beneficii.

Nu mică ne este durerea când după atâtea amar de vreme îi știm lipsiți de un reprezentant în statul țării, drept ce-l au conștințit de constituția noastră. Ca studenți în moșniile congreselor Federației studenților Dobrogei, am cerut realizarea acestui postulat. În această privință eu și turcii noștri, recte frunțașii lor parte de vină. Aci ca și în alte chestiuni ar fi trebuit să-i găsească uniți într'un tot organic lăsând orice palimă personală și de partid, punându-se în slujba acelor care-i reprezentau. Lucru ce nu l'au făcut, iar acum când înnoștrul tineret musulman redătează această foaie de publicitate cu toate greutățile enorme ce le are de suferit pentru revendicările lor, datoria tuturor musulmanilor este de a face zid străns în jurul lor, înconjurându-i în lupta ce a întreprins-o.

— Și acum, când emigrările continuă, deși într'o scară înfinit de mică, este de datoria tuturor de a spulbera legenda, ce a lăsat-o unele minorități din calcul și în interes meschin că într'un regim de dreptăți li se vor lua pământurile musulmanilor? Li vrem pe toți alături de noi, și orice plecare a lor ne doare și care altul decât acest ziar poate face mai cu înlesnire acest oficiu de legătură? Iată de ce sămănta aruncată pe un teren bun este nevoie și de o îngrijire bună pentru a culege la sfârșit roadele muncii.

Noi, îi urăm tot succesul. Înainte!

Anastase Arginteanu
Farmacist

Influența culturii românești în massole adânci ale populației turco-tătără din Dobrogea

De când mi s'a încredințat greaua sarcină de subrezvizor, peste școlile de limba turcă din cuprinsul județului Constanța, un gând, o idee mă stăpânește și nu mă lasă în pace.

Această idee, acest gând, nu este altceva decât, cum am putea noi învățatorii, să găsim modalitatea, mijloacele potrivite pentru ridicarea populației turco-tătără din starea deplorabilă de astăzi, pe tărâmul cultural, social, și economic. Viața socială și culturală starea economică a locuitorilor musulmani din Dobrogea este cu mult inferioară, față de celelalte minorități etnice din țară. Nu se știe din ce anumite motive, când noi musulmanii din Dobrogea, având cele mai mari drepturi și privilegii, să fim în inferioritatea altor nații ce se încălzesc sub soarele binefăcător al acestei țări.

Noi turcii de prin ținuturile Volgii și ale Crimeei se știe că din ce anumite împrejurări am venit și ne-am așezat pe plajurile dobrogeene.

Dela 1878 de când stăpânirea românească și-a întins buna ocărmuire a sa peste toată Dobrogea, populația turco-tătără, încă nu s'a putut adapta mediului în care trăiește. Civilizația și cultura românească însă n'a pătruns în sufletele cetățenilor musulmani, pentru ca să i facă să croiască o soartă și o viață mai comodă.

Când cultura românească, dintr'un fiu de sătean de naționalitate bulgară, a reușit să-l înalțe până la gradul acela de a cânta toate bucuriile și suferințele nămucului românesc, într'o limbă cu simțăminte adânci românești, ca poezia Cerna, noi musulmanii am rămas cu totul străini și departe de cultura aceasta și de civilizația apusului.

Însuși așezămintele, gospodăriile în sate și comune, mi-a dat impresia că cetățeanul musulman este lipsit de simțul frumosului, al muncii și al voinții. Îți dă impresia că duc o viață de nomazi.

Cred, că sunt realități constatate de orice persoană, care dă puțină atenție la viața acestui popor oropsit de soartă. Am văzut că cetățeanul musulman încă nu e în stare să aprecieze cultura. Sunt sate întregi care până acum se opun cu înverșunată

re, de a-și trimite copiii la școli primare de stat, cari au menirea de a forma pe cetățeanul de mâine slujitor devotat și apărător al acestei țări.

Trăesc încă dominate de idei patriarhale, rezumând cultura numai în a învăța religia pe care a îmbrățișat-o. Cetățeanul musulman este stăpânit încă de ideile formării sufletului al credinței, ne luăm în seamă și pe cea al minții, voinții și inteligenței pentru a fi folositor mediului, societății și țării unde trăiește.

Starea culturală, socială și economică fiind astfel, în ultimul timp, a făcut pe acești bieți locuitori să emigreze în masse mari în fundul Turciei ca să populeze podișul pustiu al Anadoliei.

Această stare de fapt nu se datorează decât lipsei de cultură și neacomodării mediului; căci adevăratul membru al societății, pentru a gusta toate plăcerile și durerile acestei vieți sociale, trebuie să aibă o cultură aleasă, pentru a putea trăi în orice colț, de pe acest glob pământesc.

Instituțiile noastre de cultură, elementele cari au fost însărcinate cu propagarea culturii în masa poporului, nu dispunea de mijloacele necesare de ameliorarea vieții sociale și economice a locuitorilor musulmani din toată Dobrogea.

Noi, absolvenții seminarului musulman din Megidia, cari suntem poate reprezentanții cei mai de seamă în propagarea culturii în massole adânci ale poporului musulman din toată Dobrogea, am fost și încă suntem robii unor idei care nu ne lasă ca să ne întindem în sfera culturii și civilizației române.

Cu ocazia inspecțiilor mele, am constatat că învățământul în limba turcă nu are nici o uniformitate. Fiecare învățător are programul lui și metoda de predare proprie pentru el.

Activitatea unui învățător de limba turcă e foarte restrânsă. Învățătorul de limba turcă trebuie să fie o uneltă sigură și sinceră a directorului de școală, în ceace privește frecvența și bunul mers al școlii.

continuare în numărul viitor
RASIT MUSELEM-învățător

خلق

آبونه شرطری :

ملکیت ایچون : سهفته - آتی آتی
خارج ایچون : ۱۲۰ لای - ۲۰۰
ملکیت ایچون باربر سهوجیه باصلیر

صایسی ۲ له بدر

شبههت ۱۰ کونده بریجان تورکجه - رومنجه عملی جنایی غزتهدر .

اداره خانمی :

سنزادا حیرال چهرباط نومرو ۲۰
کوستنجه

مسئول مدیر :

آووقات حمدی نصرت

تورولونی : ۲۰ شباط ۱۹۳۶

چوچوق سنهسی

کچن آتک صوک کونری ، چو-
حوق هفتسی ، ایدی . بوماسنه
غزتهدره ، رسالهدره و مجموعهرده
چوچوقک صاغفته ، تریهسنه و
قیشسهسنه وار پک چوق بازیر
باصیدی . ملککنک اک سیوک قدسی
اولان ره جینا ماریا حضرتلریده ،
کندی امضاییه ، چوچوق سنه -
سنک امرینی بازدی . صاغاق و
ایش و اجنایی مدافسه ناظریده
(چوچوق هفتسی) تک منا و
امرینی ایلازاق بیاتنامه چقاردی .
بونردن باشقه بوزرجه طوبلاقیار
باپیلاراق عینی موضوع اوزرنده
طاعتش بروفهسورل طرفدن قومه
رانسر وریدی .

بالکیز رومانیاده دکل ، برچوق
داها مدن ملککنکرده بیله سنهده
هفتک چوچوق سنه لریته آرنایی
ویدی کون باطفاصه بونک اوزرنده
: دوشونواسی و چاباشلمایی چوچوقک
هفسدر امینلی اوله بیخی آکلایر .
حاکم ، زنگین ، مدنی و نام سورنده
هرساحده تشکیلاتلش منلر بیله
چوچوقلریه بوقدر امریت و بربرلر
اولرک صاغ و نام قیشهرلی ایچون
بوقدر دوشونورل و چاباشیرلر زیم
نه باطفاصه لازم کلیر ؟ دیگر مدنی
منلرک باقدلری دکل ؟

مدنی ، زنگین و باقدلری چوق
ای کوزله باقن بر ملککنده اولو-
ر بوزر . بونک چوچوقلرک صاغلق
و قیشهرلی ایچین باقدینی قونولردن
و هر تورلو مؤسسازدن زیمده چوق
و قولای قبالاغان بک عمنکدر .
یری بوندن محروم ایدمک هیچ
برسب و قوت بوقدر . بترک زبوندن
استفاده بولنی بیلم .

ایش ، صاغلق و اجنایی مدافسه
ناظری دومنوا ، نیسطور بیاتنامه
سنه شوپه دیور :

« چوچوق دوعدهنی کوندن
باشلازاق باقیلاجق کوزل مؤسه .
لریمز وار . دوعوخانه ، دیلومالی
آه ، هیسبانسر ، چوچوق باقیی
قیزلر ، چوچوق خسته خانهرلی ،
فایر چوچوقلر ایچین آشخانلر ،
چوچوق باغچهرلی ، ایلک و مسلق
مکتبلری ، ایشی چوچوقلر محضوس
آشخانلر ، بازیر کونش و ده کیز

اوج حکومت ریشتک طوبلاقیی

۶ حزیرانده چهلوقایا رئیس
جمهوری موسوی به تشریح یوفوسلا .
ویا نائب قرالی برنس پول چانازی
ملککنزک قرالی ۳ نجی قارول
حضر تریسک مسافرلکنه کیشلردر .
کوجسوک ایشلاف رئیساریک
بو طوبلاقیسنه چوق بیوک اهمیت
ورلمکدهدر . بونک اورویا باطفاصه اورنا
اورویا سیاستیه چوق سیتی علاقسی
واردر . آلمانیا ایتالیایک باقلانلار .
سندرو آسترپاک مجبوری عسکرلک خند
متی تطبیقندن سوکره هایسبورخ
خاندانسندن برنس اوطلوق قرال
باغفه نیت ایتمی بونک باشاچی
طاملرنلدر .

بو کوروشه سنک نتیجه سنده
کوجسوک ایشلاف مینانک قوت و
ناسدنیک برکات دها آرنایی طن و
امید اولمکدهدر .

جمیت اقوام طوبلاقیی

۱۱ مایده ایتالیان - جهشتان
قارغاشنه داتر و بره جک حکمی ۱۶
حزیرانه بر اقان منلر مجلسی طوبلا
قیی ۳۰ حزیرانه براقشدر .
بوندن مقصد و انگلزه ایله یکی فرانسر
قایته سنک عینی قظه اوزرنده آکلانلار
سی و منکن اولورسه ایتالیایله ده بر
آکلانلار باعنا بیدر .

بر مسلمان ناظر کلدی

بوغوسلاویاده کی مسلمان فرقه .
سنک ریسی دوقور محمد سباهو افندی
بوغوسلاویایک نقلیات ناظریدر .

نخیدر . بو ، هم دینک هم دهناسانلنک
شرطیدر .

چوچوقک روحجه صاغفته کتجه :
تریهسنک ، قاراقترینک و دویفون .
لریسک صاغلاملی و تمیز لیکیدر .
بونلریده . ایلک و بربرک انسان
آنا ، باپا ، و بشون طاق فرلریدر .
دوعورولق ای قلیلیک ، هم جنسی
و ملتداشی سونمک دویفولری و تر -
بیسی چوچوقلر ایلک آشلانلاجق
روسی عنصرلردر . بونلردن محروم
بیون چوچوق ، باشجه ایله ده کجه ،
قنا خویرلر قاپار ، کندیسی ، طاقسی
و منلی ایچین ضروری بر انسان
اولور .

غلبه لقی بر هیئت ریاست ایدمک و
بانته کاهی حاجی حسن افندی آل .
راق ، رومانیا ایله بوغوسلاویا آراد .
سنده طونه اوزرنه باقیلاجق بیوک
کوبری حقدنه قونوشمکلر باقیق و
قرار آلسق اوزره ، ۵ حزیرانده
بکرشه کیشدر . مومی الیه ، اوزرواده
یکانه مسلمان آقده بیسی اولن ،
بوسته هر سک مسلمان آقده بیسنکده
ره نیسیدر . کندیسی ۵۳ باشنده
حقوق دوقوری و چوق درایتلی بر
ذاتدر .

فلیسطنین حادثه لری

فلیسطنینده کی عربلرک یهودیلر
وانگلزیر علیه باشلاقدلری غره و
بوغوت بشون شدنیله دوام ایتمکدهدر .
برچوق لرده . د. میر بولر و کوبرولر
بومباله بوزولشدر . انگلزیر بر قچ
بیک عسکر کثیر منلر سهده عربلری
بردورلو صوصدیر امیورلر ...

مصرده کی هر بلر ، فلیسطنینده
اولان قرده شلریسک طاقلریته یاردم
اولنق اوزره طاقه طوبلاقمدهدرلر .
سوریه و سائر ملککنکرده کی
عربلرده بونلر یاردم و جسارت
ورمکدهدرلر . بین المللی سیاسی
وضیعتن استفاده ایدمک نام استقلال
ایستن مصر ، فلیسطنین و سوریه
عربلریسک باقیسنده املریسنه موفق
اولاجلری بکنمکدهدر .

بوغازلر قونفرانسی

۲۶ حزیرانده موزره اوده چناق
قلعه و استانبول بوغازلری سنهسی
قونوشولاجقدر . بوکا ، تورکجه

چوچوق سنده بر هفتنه دکل ،
هر کون و هر ساعت کندیسنه با -
قیلاجق ، بوغازلر و باطفاصه تمیز آکنه
و صاغفته دقت ایدمک کتقیسنلی
بر جوهرده . چوچوق ایچین بر قچ
ستون و بر قچ کره یازمق بنیشیرمی ؟
باشقه منلر بونک ایچون کیشخانلر
دولهدوران کتابلر یازمشلر . بز
اولرک یازدقلریسک بیکده برنی
یازسه قده باقدلریسک اوئده برنی
باغفه چالیشلم . چونده یازمقده
سولهمکده آتقی باقی ایچونلدر .

پورا

جمهوری طرفندن لوزان قونفرانسنک
بوغازلره تاند قسیمی لنو اولونقدن
سوکره قرار و بریشدر . بو طوبلاقی
به برچوق اورویا حکومتلردن باشقه
ژا بوئیاده کجه جکدر .

کونش طوتولاجق

۱۹ حزیرانده طوتولاجق کونش ،
تورکیده بک ایی کوروله جکندن بر
چوق ملککنرک هایشناسلری آلتلرله
برابر اوارا بکیشلردر . رومن جنی
بروسه جوازده اولوب داغنه ،
فرانسز هینی اینه ولی به برلشملردر .
کونشک طوتولامی بالکیز بر دوقیه
اون تانیه سووره جکدر .

اونیوره رسول و دیناناسا غزته لریسک قارمسی

ایچه زماندنبری اوزانوب کلن
برایکی غزته آرسنده کی قارفا صوک
زمانلرده شدتلشش و اونیوره رسولک
مدافسه ایستدی رومن مینجیلیکی
چوق فضله قسوت و طرافسدار
قازانمشدر . دیناناسا و آدوهه رول
غزته لری یهودیلرک آلدمدر . بونلر
ده موقراسی بردهسی آلتسنده قو -
مونیزی مدافسه ایتمک قباحلاقمده .
ددرلر . برچوق لرده دیناناسا
و آدوهه رول غزته لری طوبلازاق
خناق طرفندن باقیلمشدر .

آلتانیا - ایتالیایک آکلانسنه دوغرو

مان غزته سنه کوره ، ۳۰
حزیرانده منلر مجلسی صاققونلری
قادرمازسه ایتالیایله آلتانیا بر
آکلانلار امضاییه جققدر . ایتالیای
آلتانیاک اورتا اورویا ده باقلانلارده
سیاسی و اقتصادی قونو قازانمسنه
یاردم ایدمک و آلتانیاده آشلوسدن
واز کجه جکدر .

اعلان

۱۰۷۸ صابیل قانون موجبنجه
احتیاط صوبای و احتیاط عسکری
مأمورلردن اجنایی ملککنده و نلنلرک
بوقلامه لری ۱۹۳۶ سنه ۱۱ حزیران
آی ایچنده تورکیه قونولوسلرلارده
باپیلانچندن علاقه دارلره بو مدت
ایچنده همه حال قونولوسلرلارده
مراجعت ایله هاری اعلان اولور .

تورکیه جمهوریتی
کوستنجه قونولوسلری